

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8Co/2/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7823201030
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Agnesa Hricová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:7823201030.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

20 8Co/2/2024

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Agnesy Hricovej a členov senátu Mgr. Miloša Greguša a JUDr. Denisy Novotnej Mlinárčikovej v spore žalobcu A. B. C. nar. XX.X.XXXX bývajúcim v B. D. E. F. C. XXXX/X právne zastúpeného JUDr. Slavomírou Kurinskou advokátkou so sídlom v Martine na ulici V. Šípoša č. 16 IČO: 42 216 907 proti žalovanej POUHOSŤ s.r.o. so sídlom v Bratislave na Pribinovej ulici č. 25 IČO: 35 807 598 právne zastúpenej JUDr. Katarínou Hegedúšovou advokátkou so sídlom v Bratislave na Majerníkovej ulici č. 3/A IČO: 42 185 190 o určení že nehnuteľnosť nie je zaťažená záložným právom o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Rožňava č.k. 11C/48/2023-74 zo dňa 13.9.2023 takto

rozhodol:

2 8Co/2/2024

P o t v r d u j e rozsudok súdu prvej inštancie.

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanej v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

15 8Co/2/2024

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom určil, že nehnuteľnosť - pozemok C KN parc. č. 1076 o výmere 25 775 m², orná pôda, v katastrálnom území C., obec C., okres G., evidovaný na LV č. XXXX nie je zaťažený záložným právom v prospech žalovanej POUHOSŤ s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598 (výrok I.) a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, s tým, že o výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (výrok II.).

2. Rozhodol tak o žalobe žalobcu, ktorú žalobca dôvodil tým, že je vlastníkom uvedených nehnuteľností na základe kúpnej zmluvy zo dňa 3.2.2023 uzavretej s H. I., G. J.. Na ťarchu pozemku je zriadené záložné právo v prospech žalovanej. Záložné právo bolo zapísané na základe Zmluvy o zriadení záložného práva č. 565/2007-BAL, uzavretej dňa 15.10.2007, ktorá bola za záložcu podpísaná Mgr. Tomášom Kušnírom, advokátom, podľa plnej moci udelennej v zmluve o úvere č. 7271234 zo dňa 26.10.2005. Podľa Zmluvy o úvere žalovaná poskytla K. J., nar. XX.X.XXXX úver vo výške 50.000,00 Sk (1.659,70 €). Ako odplata za poskytnutie úveru bol stanovený poplatok 28.400,00 Sk (942,70 €), úroky z omeškania vo výške 0,25 % denne z dlžnej sumy, čo ročne predstavuje 91,25 %. Úver bola K. J. povinná splatiť v siedmich mesačných splátkach po 11.200,00 Sk (365,70 €), počínajúc 28.11.2005. Žalobca nadobudol pozemok

od jej právnej nástupkyne (dcéry H. I., G. J.), na ktorú prešlo vlastníctvo k pozemku v dedičskom konaní. Úver mal byť v súlade so zmluvou o úvere splatený do 28.5.2006. Pohľadávka, ktorú žalovaná vlastnila titulom úveru s príslušenstvom voči K. J. sa premlčala vo všeobecnej premlčacej lehote, ktorá je všeobecná trojročná podľa § 101 Občianskeho zákonníka v spojení s § 103 Občianskeho zákonníka, pretože ide o spotrebiteľský vzťah. Žalobca žiadal žalovanú listom datovaným 31.3.2023 o výmaz záložného práva z LV č. XXXX, keď žalobca vzniesol námietku premlčania vo vzťahu k pohľadávke s príslušenstvom a zároveň vo vzťahu k záložnému právu zriadenému na ťarchu pozemku. Žalovaná nevykonala žiadny úkon smerujúci k výmazu zriadeného záložného práva. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takejto žaloby spĺňa podmienku naliehavosti v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným spôsobom dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Žalobca poukázal jednak na absolútnu neplatnosť zmluvy o úvere, ktorej ustanovenia týkajúce sa odplaty za poskytnutý úver sú v rozpore s dobrými mravmi, rovnako tak aj ostatné podmienky zmluvy o úvere (plná moc na uzatvorenie záložnej zmluvy, zmluvy o zabezpečovacom prevode, na prevod finančných prostriedkov z bankového účtu) sú podmienkami neprijateľnými a nevýhodnými pre spotrebiteľa a priečia sa dobrým mravom. Zmluva o úvere bola zmluvou štandardizovanou (formulárovou), ktorej podmienky boli v značnej nerovnováhe v neprospech spotrebiteľa. Ak je neplatným právnym úkonom zmluva o úvere, je neplatným právnym úkonom aj záložná zmluva vzhľadom na jej akcesorickú povahu. Žalobca tiež vzniesol tiež námietku premlčania vykonateľnosti záložného práva. Záložné právo nemôže samo o sebe existovať, je závislé čo do vzniku a čo do trvania na pohľadávku, ktorú zabezpečuje. Ak je pohľadávka nevykonateľná z dôvodu jej premlčania, po uplatnení námietky premlčania, nie je vykonateľné ani záložné právo z dôvodu premlčania záložného práva. Záložné právo s poukázaním na § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa premlčí vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote po tom ako sa mohlo vykonať prvýkrát. Prvýkrát sa mohlo záložné právo zriadené záložnou zmluvou vykonať 29.5.2006. Po vznesení námietky premlčania tak voči pohľadávke ako aj záložnému právu, výkon záložného práva nie je možné realizovať. Premlčanie hlavného záväzku má za následok úspešné uplatnenie námietky premlčania aj akcesorického záväzku, teda záväzku zo záložnej zmluvy. Záložné právo po vznesení námietky premlčania (dovolani sa premlčania) zostáva v podobe naturálnej obligácie, jeho ďalšia existencia nemá žiaden zmysel, pretože je nerealizovateľné. Žalobca na preukázanie svojich tvrdení priložil k žalobe listinné dôkazy.

3. Žalovaná vo svojom vyjadrení k podanej žalobe uviedla, že uzatvorila s klientom - K. J. dňa 26.10.2005 zmluvu o úvere č. 7271234 na základe ktorej bol klientke poskytnutý úver vo výške 1.659,70 Eur. Na základe Zmluvy č. 7271234 a zmluvy o zriadení záložného práva bolo na nehnuteľnostiach, ktorých vlastníkom je žalobca, zriadené záložné právo v prospech žalovanej. Žalovaná neeviduje uhradenú pohľadávku vyplývajúcu zo zmluvy. Poukázala na skutočnosť, že udelenie plnomocenstva má všetky zákonom ustanovené náležitosti. Plnomocenstvo na zastupovanie bolo súčasťou zmluvy o úvere a bolo dojednané jasne, určito a zrozumiteľne. Splnomocnenec Mgr. Tomáš Kušnir konal v medziach plnomocenstva a neprekročil svoje oprávnenia uvedené v predmetnom plnomocenstve, nakoľko v plnomocenstve je jasne, zrozumiteľne a určito vyjadrený rozsah udeleného plnomocenstva. Žalobca predmetné plnomocenstvo na znak súhlasu podpísal. Preto nie je možné považovať zmluvu o zriadení záložného práva za neplatnú.

4. Súd prvej inštancie žalobu právne posúdil podľa ustanovení § 100 ods. 1, 2, § 101, § 151 ods. 1, § 151a, § 151b ods. 1, § 151md ods. 1 písm. a) občianskeho zákonníka a § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku a po oboznámení sa s obsahom žaloby, písomnými vyjadrenia strán sporu a predloženými listinnými dôkazmi dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. Dôvodil tým, že predmetom sporu je posúdenie existencie, resp. neexistencie záložného práva zriadeného zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam zo dňa 15.10.2007 v spojení s jej dodatkom č. 1 zo dňa 16.1.2008 vo vzťahu k nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve žalobcu, zapísaných v katastri nehnuteľností Okresného úradu Rožňava, katastrálny odbor na liste vlastníctva č. 1334 vedenom pre okres G., obec C. a katastrálne územie C., ako parcela registra „C“ číslo 1076 orná pôda o výmere 25.775 m², a to s ohľadom na žalobcom tvrdené premlčanie zabezpečenej pohľadávky, nakoľko došlo k premlčaniu pohľadávky žalovanej, ktorá bola zabezpečovaná záložným právom. Súd prvej inštancie uviedol, že záložné právo má akcesorickú povahu. Pristupuje k zabezpečenej pohľadávke a trvá počas jej existencie. Zánikom zabezpečenej pohľadávky zaniká s poukazom na ustanovenie § 151md ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka aj záložné právo. Súd mal za preukázané, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti. Žalobca vzniesol námietku premlčania pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o úvere. Záložné právo bolo zriadené na zabezpečenie pohľadávky z úverovej zmluvy zo dňa 26.10.2005, ktorú súd posúdil ako

spotrebiteľskú, na základe ktorej bol poskytnutý úver v o výške 942,70 eur, ktorý bol splatný v siedmich splátkach po 365,70 eur so splatnosťou poslednej splátky dňa 28.5.2006. Strany netvrdili, že došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru, premlčacia doba sa teda počíta od splatnosti jednotlivých splátok, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Posledná splátka bola splatná dňa 28.5.2006, premlčacia doba pri poslednej splátke tak ubehla najneskôr dňa 29.5.2009. Pohľadávka z úverovej zmluvy je tak premlčaná. Súd sa nezaoberal z dôvodu účinne vznesenej námietky premlčania ďalšími dôvodmi uvedenými žalobcom týkajúcimi sa neplatnosti zmluvy o úvere a záložnej zmluvy. K žalobcom namietanej absolútnej neplatnosti úverovej zmluvy a záložnej zmluvy súd prvej inštancie uviedol, že vzhľadom na účinne vznesenú námietku premlčania, tieto okolnosti neposudzoval a len dal do pozornosti rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 5Sžr/1/2019 zo dňa 2.7.2020 týkajúce sa určenia splnomocnenia v úverovej zmluve spoločnosti Pohotovosť za neprijateľnú zmluvnú podmienku a absolútne neplatný právny úkon. Pohľadávka žalovanej vyplývajúca zo zmluvy o úvere je premlčaná. Analogicky potom nie je vykonateľné ani záložné právo, ktorým bola zabezpečená pohľadávka z úverovej zmluvy. Záložné právo tak nadobúda charakter naturálnej obligácie, ktorá je však nevykonateľná z dôvodu vznesenia námietky premlčania. Ak teda záložné právo nie je možné realizovať, nakoľko bolo premlčané a dôvodne bola vznesená námietka premlčania, neexistuje dôvod, aby bola vec v katastri nehnuteľnosti zaťažaná neexistujúcou ťarchou. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, keďže žalobca bol v konaní celkom úspešný. O výške týchto trov bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti tohto rozhodnutia, ktoré vydá súdny úradník.

5. Rozsudok napadla včas podaným odvolaním žalovaná, odôvodniac ho tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedla, že žalobca podal žalobu v zmysle ustanovenia § 137 písm. c) CSP, teda určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Žalobca nepreukázal z akého osobitného predpisu vyplýva domáhať sa určenia neexistencie záložného práva. Žalovaná zároveň uviedla, že zo žiadneho osobitného predpisu domáhať sa takéhoto určenia nevyplýva. Civilný sporový poriadok jasne a určito uvádza za akých podmienok možno podať žalobu o určenie právnej skutočnosti. Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami v zmysle § 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Určenie existencie právnej skutočnosti (napr. že právny úkon je neplatný) odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Pri určení právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo v minulosti, nie však nevyhnutne o tom, čo je v prítomnosti. (Števec, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašič a kol.: Civilný sporový poriadok – Veľký komentár, Praha: C.H. Beck, 2016). Vychádzajúc zo znenia citovaného ustanovenia ust. § 137 písm. d) CSP je možné konštatovať, že CSP v zásade nepripúšťa určovacie žaloby o určenie právnej skutočnosti s výnimkou žalôb za podmienky, že to vyplýva z osobitného predpisu. Osobitným právnym predpisom, t.j. výnimka žalôb o určenie právnej skutočnosti je Zákoník práce (žaloba o neplatnosť skončenia pracovného pomeru), zákon o dobrovoľných dražbách (žaloba o neplatnosť dražieb), občiansky zákonník (žaloba o neplatnosť výpovede nájmu bytu). Rovnaký názor zastáva aj Okresný súd Žilina v rozhodnutí sp. zn. 17Csp/52/2016 zo dňa 7.6.2017, ktorým žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol, nakoľko žalobca sa domáhal určenia právnej skutočnosti, ktorá nevyplývala z osobitného právneho predpisu (čo je základnou podmienkou určovacej žaloby) „Vychádzajúc z vyššie uvedeného výkladu § 137 písm. d) CSP tak súd dospel k záveru o procesnej neprípustnosti žaloby žalobcu o určenie, že dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo dňa 8.11.2013 je neplatná a preto už bez ďalšieho zaoberania sa meritom veci žalobcu v celom rozsahu zamietol.“ Čo sa týka naliehavého právneho záujmu žalovaná poukázala na ďalšie rozhodnutia vydané súdmi, konkrétne rozhodnutie Okresného súdu Bratislava sp.zn. 52C/135/2014, Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 17Co/325/2016, Okresného súdu Levice sp.zn. 7C/681/2015, NSSR sp.zn. Cdo/251/2015. Podľa žalovanej podmienka naliehavého právneho záujmu nie je splnená. Mala za to, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení či tu právo je alebo nie je, ak už k porušeniu práva došlo. Doktrína preventívneho charakteru určovacej žaloby vychádza preto z toho, že žalobca má naliehavý právny záujem vtedy, ak k porušeniu jeho práva (zatiaľ) nedošlo, avšak jeho právo je neisté alebo ohrozené. Na základe uvedeného je nesporné, že žalobcovu právo nie je neisté alebo ohrozené, pretože existencia záložného práva bola už deklarovaná povolením vkladu, a contrario žalobca vedel o predmetnej ťarche, bol si vedomý skutočností, že nehnuteľnosť je zaťažaná záložným právom a v prípade ak neuspokojí záložného veriteľa v zmysle § 151a Občianskeho zákonníka, pristúpi záložný veriteľ k výkonu záložného práva predajom nehnuteľností. Žalobcovu právo nie je neisté alebo ohrozené

lebo existencia záložného práva na nehnuteľnosti už existuje. Žalovaná neviduje uhradenú pohľadávku vyplývajúcu zo zmluvy o úvere č. 7271234, ktorou veriteľ poskytol dlžníkovi sumu vo výške 1659,70 EUR. Žalobca uhradil z predmetnej zmluvy len 1498,57 Eur čo nepredstavuje ani istinu z poskytnutého úveru. Plnomocenstvo pre Mgr. Tomáša Kušníra bolo podľa žalovanej udelené v súlade so zákonom a dôvody neplatnosti neboli nikdy naplnené. Preto nie je možné považovať zmluvu o zriadení záložného práva za neplatnú. Záverom žalovaná uviedla, že s p. J. bola uzatvorená zmluva riadiaca sa § 497 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka. Aplikácia právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa, preto nie je možná, právny vzťah, s prihliadnutím na charakter zmluvy, nie je vzťahom spotrebiteľským. Vzhľadom na uvedené žalovaná navrhla, aby odvolací súd podľa ustanovenia § 391 ods. 1 C.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň žiadala úhradu trov konania, ktoré jej vznikli, vrátane trov odvolacieho konania.

6. Žalobca uviedol, že považuje rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny, popiera tvrdenia žalovanej v jej vyjadrení a v plnom rozsahu trvá na svojom odvolaní. K otázke naliehavého právneho záujmu uviedol, že tento sa viaže na konkrétny určovací petit a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. „Určovací výrok v znení, že sporné nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, je spôsobilým podkladom pre výmaz predmetného záložného práva z katastra nehnuteľností aj proti vôli záložného veriteľa“ (NS SR, sp. zn. 1Cdo/249/2021). Ak žalovaný odmieta záložné právo vymazať a žalobca nedisponuje listinou a nemá ani objektívnu možnosť získať listinu, na základe ktorej môže vymazať záložné právo, nemá žalobca iný právny nástroj ako sa domáhať existujúcej spornosti, ako podaním žaloby. Žalobca uviedol, že dôležitým je vyjadrenie súdu, že splnomocnenie v úverovej zmluve pre splnomocneného zástupcu žalovaného, ktorý má (okrem iného) záložnú zmluvu podpisovať, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, čo spôsobuje absolútnu neplatnosť záložnej zmluvy, keďže je za záložného veriteľa uzavretá a podpísaná splnomocnencom na základe neplatného splnomocnenia, resp. je podpísaná osobou nespôsobilou za záložného veriteľa konať. V tejto súvislosti súd odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 5Sžr/1/2019 zo dňa 2.7.2020. Súd sa však týmito skutočnosťami, ako aj inými skutočnosťami, ktoré žalobca vo vzťahu k neplatnosti úverovej a záložnej zmluvy tvrdil a uvádzal, nezaoberal, pretože účinne vznesená námietka premlčania spornej pohľadávky bola dostatočným dôvodom, aby súd rozhodol tak, ako to formuloval vo výroku I. a II. rozsudku. Žalobca s poukázaním na uvedené navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozsudok a žalobcovi priznal trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

7. Žalovaná uviedla len, že zotrváva na svojich predošlých vyjadreniach v celom rozsahu.

8. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

9. Rozsudok je vo výroku (vo všetkých výrokoch) vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa..... o hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí, poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

10. Podľa § 151a Občianskeho zákonníka záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva (ďalej len "záloh"), ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená.

11. Podľa § 151j Občianskeho zákonníka, ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže záložný veriteľ začať výkon záložného práva. V rámci výkonu záložného práva sa záložný veriteľ môže uspokojiť spôsobom určeným v zmluve alebo predajom zálohu na dražbe podľa osobitného zákona, alebo domáhať sa uspokojenia predajom zálohu podľa osobitných zákonov, ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak (ods. 1). Ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže sa záložný veriteľ uspokojiť alebo domáhať sa uspokojenia zo zálohu aj vtedy, keď zabezpečená pohľadávka je premlčaná (ods. 2).

12. Podľa § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka záložné právo zaniká a) zánikom zabezpečenej pohľadávky, b) zánikom všetkých vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt, na ktoré sa záložné právo vzťahuje, c) ak sa záložný veriteľ vzdá záložného práva, d) uplynutím času, na ktorý bolo záložné právo zriadené, e) vrátením veci záložcovi, ak záložné právo vzniklo odovzdaním veci, f) ak záložca previedol záloh v bežnom obchodnom styku v rámci výkonu predmetu podnikania alebo ak bol v čase prevodu alebo prechodu zálohu nadobúdateľ zálohu pri vynaložení náležitej starostlivosti dobromyseľný, že nadobúda záloh nezaťažený záložným právom, g) ak záložca previedol záloh a zmluva o zriadení záložného práva určuje, že záložca môže záloh alebo časť zálohu previesť bez zaťaženia záložným právom, h) iným spôsobom dohodnutým v zmluve o zriadení záložného práva alebo vyplývajúcim z osobitného predpisu, i) ak sa vykonalo bez ohľadu na rozsah uspokojenia veriteľa.

13. Podľa § 100 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať (ods. 1). Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka (ods. 2).

14. Podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

15. Odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku, a odvolací súd zároveň v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci a odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť.

16. Na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku (§ 387 ods.2) možno doplniť, že v súdenom spore sa žalobca domáhal určenia, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovanej. Podaná žaloba je nepochybne žalobou o určenie, že tu právo nie je, ktorá v zmysle ustanovenia § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku je prípustná iba vtedy, ak je na tom naliehavý právny záujem. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca jeho danosť osvedčil, keďže na základe vyhovujúceho rozhodnutia by došlo k zmene zápisu v katastri nehnuteľnosti. O splnenie podmienok naliehavého právneho záujmu možno uvažovať len v prípade, ak bude súdny výrok spôsobilý vystihnúť úplný obsah hmotným právom vymedzeného vzťahu. Súdna prax sa ustálila na názore, že určovací žaloba je prípustná pri spornosti práv (právnych vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaných v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu. O takýto prípad išlo aj v prejednávanej veci, keďže aktuálne je v katastri nehnuteľností na LV č. XXXX v časti C: Ťarchy zapísané záložné právo v prospech žalovanej, ako vlastník nehnuteľností je vedený žalobca. Preto aj v prípade uplatneného nároku na určenie, že nehnuteľnosť nie je zaťažená záložným právom, je odvolací súd rovnakého záveru ako súd prvej inštancie o splnení podmienky naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, nakoľko žalovaná je zapísaná v katastri nehnuteľností ako záložný veriteľ predmetnej nehnuteľnosti, pričom určujúci rozsudok v navrhovanom znení by bol spôsobilým podkladom na zmenu zápisu v katastri nehnuteľností.

17. Vyššie uvedené závery vychádzajú z početnej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR aj Ústavného súdu. Zároveň odvolací súd poukazuje na odsek 33 odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/249/2021 zo dňa 28.3.2023 z ktorého vyplýva: „Z tohto rozsudku najvyššieho súdu (poukaz na rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/169/2021) dovolací súd poukazuje najmä na body 30. a 31. odôvodnenia tohto rozhodnutia s ktorými sa v plnom rozsahu stotožňuje a preto tieto cituje: „30. Na uvedenom základe najvyšší súd (aplikáciou základných zásad právneho poriadku) nazeral na vec cez prizmu povolených hraníc pre sudcovskú tvorbu práva tak, že určovací výrok v znení, že sporné nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovanej, ku ktorému dospeli súdy nižších inštancií v prejednávanej veci, je spôsobilým podkladom pre výmaz predmetného záložného práva z katastra nehnuteľností aj proti vôli záložného veriteľa. V konkrétnom záložno-právnom vzťahu,

pri konkurencii práv záložného veriteľa, ako nositeľa práva, ktorému patrí pohľadávka zabezpečená zálohom na jednej strane a záložcu na strane druhej, ako nositeľa povinnosti z premlčaného záložného práva, dovolací súd uprednostnil dispozičné právo (ius disponendi) záložcu nakladať s predmetom jeho vlastníctva. Ak totiž záložné právo nie je možné realizovať, nakoľko bolo premlčané a záložca dôvodne vzniesol námietku premlčania, neexistuje žiadny dôvod na to, aby bola vec v príslušnom registri zaťažená nevykonateľnou ťarchou. Sumarizujúc uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že by bolo v rozpore s princípom všeobecnej spravodlivosti, ak iba v dôsledku absencie právnej úpravy ohľadom právnych následkov premlčania výkonu záložného práva bolo znemožnené žalobkyni (záložcovi) ako vlastníčke sporných nehnuteľností realizovať v plnom rozsahu výkon dispozičných oprávnení súvisiacich s jej vlastníckym právom, garantovaných čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy, ktorá ako bdely vlastník riadne vzniesla námietku premlčania záložného práva voči záložnému veriteľovi a zároveň splnila procesnú povinnosť uloženú jej právoplatným súdnym rozhodnutím. 31. Na dôvažok je potrebné uviesť na pravú mieru, že dovolateľkou sformulovaná právna otázka v istom zmysle nezodpovedá ani obsahu spisu, keďže sudy nižších inštancií právoplatne určili, že sporné nehnuteľnosti - nie sú zaťažené záložným právom, čo nie je možné z hľadiska použitých jazykových jednotiek (slov) a ich sémantiky v plnej miere stotožňovať s dovolateľkou namietaným určením - neexistencie záložného práva. Obiter dictum dovolací súd takisto poznamenáva, že aj odborná literatúra zastáva názor, že záložca má naliehavý právny záujem na tom, aby súd v sporovom konaní určil, že premlčané záložné právo nie je vykonateľné vzhľadom na dovolanie sa premlčania záložcom. Podľa nej je prijateľná interpretácia, že takýto určujúci rozsudok je podkladom na výmaz záložného práva z príslušného registra záložných práv, a to napriek tomu, že záložné právo vo svojej naturálnej podobe de iure trvá (ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol.: Občiansky zákonník I. § 1 - 450. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 1344). A teda, aj keď odborná komentárová spisba v obdobných prípadoch pripúšťa ako najpriliehavejší petit určenie, že premlčané záložné právo nie je vykonateľné vzhľadom na dovolanie sa premlčania záložcom, pri riešení procesnej prípustnosti žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP (ako už bolo uvedené vyššie) nemôže byť na ťarchu žalobkyne skutočnosť, že si plnila z hľadiska nariadeného neodkladného opatrenia svoju procesnú povinnosť uloženú jej právoplatným súdnym rozhodnutím v zmysle ustanovenia § 336 ods. 1 CSP (podanie žaloby s uvedením predmetu konania vo veci samej). Preto v záujme spravodlivého usporiadania vzťahov dovolací súd považoval dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vo vzťahu k prvej nastolenej právnej otázke za nedôvodný“ (poukaz na rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/169/2021). 33.1 Preto aj podľa názoru dovolacieho súdu v predmetnej veci ak žalobcovia predmetnou žalobou majú záujem dosiahnuť zmenu zápisu v katastri nehnuteľnosti a v prípade ak súd vyhovie žalobe, tak dôjde k zmene, ak príslušný kataster vymaže zápis záložného práva k dotknutej nehnuteľnosti, čím by sa tak odstránil stav právnej neistoty žalobcov, pričom žalobcovia nemajú inú možnosť ani inú žalobu, ktorou by sa domáhali výmazu záložného práva k nehnuteľnosti, ktorej sú vlastníckymi. Podľa názoru dovolacieho súdu bolo potrebné v predmetnej veci skúmať, či žalobcovia majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení podľa § 137 písm. c) CSP, keď ako vlastníci predmetných nehnuteľností mali záujem na tom, aby záložné právo na Liste vlastníctva vyznačené nebolo, pretože zapísané záložné právo ich môže obmedzovať pri nakladaní s predmetnými nehnuteľnosťami.

18. K námietkam žalovanej, ktorými spochybnila spotrebiteľský charakter zmluvy o úvere, odvolací súd uvádza, že spotrebiteľské zmluvy sú také zmluvy, ktoré uzatvárajú poskytovatelia služieb o určitom rovnakom predmete plnenia opakovane s veľkým počtom zákazníkov - spotrebiteľov. Návrh týchto zmlúv pripravujú poskytovatelia služieb na vopred predtlačení tlačivách, čo je zjavné aj v prejednávanej veci a vyplýva to z tlačiva predmetnej zmluvy o úvere. Spotrebiteľ - povinný nemal možnosť žiadnym spôsobom zmeniť obsah navrhovanej zmluvy o úvere - spotrebiteľskej zmluvy, nemohol vyjednávať, jedinou jeho alternatívou bolo prijatie, alebo neprijatie návrhu. To znamená, že spotrebiteľovi, ktorý uzavrel zmluvu o úvere, bolo potrebné poskytnúť takú ochranu, ako pri iných spotrebiteľských zmluvách v rozsahu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

19. K záložnej zmluve, ktorá bola uzatvorená medzi žalovanou a Mgr. Tomášom Kušnírom ako splnomocnencom dlžníka K. J. sa odvolaciemu súdu žiada dodať, že plnomocenstvo bolo obsiahnuté priamo vo vopred predformulovanom texte úverovej zmluvy, ktorej text neumožňoval dlžníkovi výber akéhokoľvek iného zástupcu, ani priestor pre potvrdenie, či vylúčenie plnomocenstva (viď zmluva o úvere zo dňa 26.10.2005). Podpisom úverovej zmluvy, ktorá odrážala záujem dlžníka o získanie finančných prostriedkov, tak dlžník „nútene“ potvrdzoval aj iné nesúvisiace zmluvné ustanovenia. Slobodná vôľa dlžníka bola vylúčená z povahy veci, keď splnomocnenie predstavovalo do textu úverovej

zmluvy včlenené slovné vyjadrenia bez možnosti poznania obsahu tohto záväzku, osoba zástupcu bola „vnútená“ dlžníkovi priamo zmluve tým, že zástupca bol uvedený v predtlačí úverovej zmluvy. Takto „vnútený“ zástupca advokát Mgr. Tomáš Kušnir, advokátska kancelária Za Kasárňou č. 1, Bratislava, pritom opakovane zastupoval veriteľa - žalovanú vo veciach vymáhania pohľadávok voči dlžníkom z úverových zmlúv. Záujmy zástupcu boli tak priamo v rozpore so záujmami zastúpeného ako dlžníka. Takáto dohoda o zastúpení bola absolútne neplatná v zmysle § 22 ods. 2 Obč. zák. v spojení s § 39 Obč. zák., ako aj v zmysle § 37 OZ pre absenciu slobodnej, vážnej vôle i určitosti i zrozumiteľnosti právneho úkonu. Absolútna neplatnosť právneho úkonu pritom nastáva priamo zo zákona voči každému, a súd na ňu prihliada aj bez návrhu. Takýto záver o neplatnosti právnych úkonov plynúcich z konania žalovanej a advokáta Mgr. Tomáša Kušnira, ktorí sa v snahe získania nehnuteľností, či spisania notárskych zápisníc o uznaní dlhu opakovane dlhodobo snažili vnútiť zastupovanie dlžníkom z úverových zmlúv, prijal v obdobných právnych veciach aj Ústavný súd SR (napr. sp. zn. I.ÚS 410/2012, sp. zn. IV.ÚS 575/2012, ako aj Najvyšší súd SR (porovnaj sp. zn. 5ECdo/139/2013).

20. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v zmysle § 387 ods. 2 CSP na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody.

21. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s § 255 ods. 1 C.s.p. Žalobca bol v konaní plne procesne úspešnou stranou sporu, preto mu vznikol nárok na náhradu trov v plnom rozsahu proti neúspešnej žalovanej, pričom o výške trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia v zhode s § 262 ods. 1, 2 C.s.p.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

3 8Co/2/2024

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).